

Správa sociálního zabezpečení

Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění – základní charakteristika

- nemocenské pojištění je určeno k zajištění osob ekonomicky aktivních a chrání je při ztrátě (omezení) příjmu z ekonomické aktivity v důsledku krátkodobých sociálních událostí
- z hlediska postavení státu v NP se jedná o státní zabezpečení
  - stát provádí svými orgány (ČSSZ, OSSZ)
  - financuje přes státní rozpočet (příjmy a výdaje NP jsou příjmy a výdaji státního rozpočtu)
- z hlediska postavení jednotlivce se jedná o princip pojišťovací (účast v NP je spojena s povinností platit pojistné)

Nemocenské pojištění - prameny

- zákon č. 187/2006 Sb. s původní účinností od 1. 1. 2007
  - změna zákonem č. 585/2006 Sb. účinnost stanovena od 1. 1. 2008
  - změna zákonem č. 261/2007 Sb. účinnost stanovena od 1. 1. 2009
- klady
  - sjednocení úpravy NP
    - původně 3 dílčí systémy
      - nemocenské pojištění zaměstnanců
      - nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných
      - nemocenská péče v ozbrojených silách
  - v jednom předpise i úprava institucionální a procesní včetně posuzování zdravotního stavu
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Osobní rozsah nemocenského pojištění

- zaměstnanci
  - vymezení pojmu zaměstnanec v § 5 písm. a)
- osoby samostatně výdělečně činné
  - vymezení podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Účast na nemocenském pojištění

- zaměstnanci – povinná účast (§ 6) s výjimkou tzv. zahraničního zaměstnance [§ 3 písm. q)], kde je účast dobrovolná
  - výkon zaměstnání
    - na území ČR (stejně se posuzuje i přechodný výkon práce v zahraničí)
    - trvale v cizině pokud
      - zaměstnavatel má sídlo v ČR
      - není povinná účast na NP v místě výkonu práce
      - trvalý pobyt na území ČR nebo jiného státu EU
  - zaměstnání trvalo nebo mělo trvat alespoň 15 kalendářních dnů
  - rozhodný příjem (v současné době 2.500,- Kč měsíčně)
- zvláštní podmínky pro tzv. řetězení zaměstnání malého rozsahu (nástroj pro odstranění obcházení zákona) - 6 odst. 2
- pojištění při zaměstnání malého rozsahu - 7
- pojištění z dohody o provedení práce - 7a
- souběh pojištění z více zaměstnání
- vynětí z pojištění
- pojištění vzniká
  - dnem nástupu do práce podle příslušných činností
    - klad – nová úprava reaguje na úpravu vzniku PP podle ZP - 10 odst. 1 písm. a)
  - podáním přihlášky u zahraničního zaměstnance
- podmínka řetězení zaměstnání malého rozsahu od 1. 1. 2014 odpadá
- podmínka minimální doby trvání zaměstnání od 1. 1. 2014 odpadá

Účast na nemocenském pojištění - pokračování

- zánik účasti na nemocenském pojištění
  - zásadně ukončením vztahu, který založil účast
  - sjednaná částka započitatelného příjmu nedosahuje rozhodného příjmu
  - nástup do výkonu trestu odnětí svobody
  - zahraniční zaměstnanec
    - dnem uvedeným v odhlášce
    - nezaplacením pojistného
- ochranná lhůta § 15
  - 7 kalendářních dnů ode dne zániku PV NP
  - 180 kalendářních dnů pro nástup na peněžitou pomoc v mateřství

Účast na nemocenském pojištění - pokračování

- osoby samostatně výdělečně činné
  - výkon samostatné výdělečné činnosti
    - na území ČR
    - mimo území ČR na základě oprávnění vyplývajícího z právních předpisů ČR
  - podání přihlášky k účasti na NP na předepsaném tiskopisu
- při více samostatných výdělečných činnostech není souběh účasti, ale jen jedna účast
- zánik účasti na NP
  - dnem uvedeným v odhlášce z pojištění
  - dnem skončení samostatné výdělečné činnosti
  - dnem zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnosti
  - dnem, od kterého byl pozastaven výkon sam. výd. činnosti
  - prvním dnem kalendářního měsíce, za který nebylo zapláceno pojistné ve stanovené lhůtě či bylo zapláceno sice ve lhůtě ale v nižší částce
  - dnem nástupu výkonu trestu odnětí svobody

System davek z nemocenskeho pojisteni

- druhy davek
  - nemocenske
  - osetrovne
  - penezita pomoc v mateřstvi
  - vyrovnavaci prispevek v tehotenstvi a mateřstvi

Dávky nemocenského pojištění - pokračování

- nemocenské
  - náleží všem pojištěncům při splnění podmínek
- peněžitá pomoc v mateřství
  - náleží všem pojištěncům při splnění stanovených podmínek
- ošetřovné
  - jen zaměstnancům s vyloučením některých skupin zaměstnanců - § 39 odst. 5
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
  - náleží jen zaměstnankyním s vyloučením některých skupin - § 42 odst. 4

Dávky nemocenského pojištění

- pokračování

- nárok na dávku a nárok na výplatu dávky
- obecné podmínky vzniku nároku
  - podmínky pro vznik byly splněny v době pojištění
  - pro nemocenské a peněžitou pomoc v mateřství též v ochranné lhůtě
  - nevykonává práci v pojištěné činnosti (nevykonává práci osobně)
  - nenáleží mu nadále započítatelný příjem
  - není ve vazbě
  - nevykonává trest odnětí svobody
- zvláštní podmínky pro jednotlivé dávky

Dávky nemocenského pojištění

- pokračování

- dávka se poskytuje za kalendářní dny
- dávka se poskytuje po dobu tzv. podpůrní doby, která je stanovena pro každou dávku samostatně
- dávka se vypočítává z tzv. denního vyměřovacího základu
  - u zaměstnance se vychází z vyměřovacích základů pro DP (12 kal. měsíců děleno počtem kalendářních dnů v tomto období)
  - u OSVČ vyměřovací základ z něhož bylo placeno pojistné (12 kal. měsíců děleno počtem kal. dnů v tomto období)
  - redukce zjištěného denního vyměřovacího základu - § 21
  - redukční hranice - § 22, sdělení č. 331/2013 Sb.

Správa nemocenského pojištění

- Orgány NP
  - Okresní správa SZ
  - Česká správa SZ
  - Služební orgány
    - MO, MV, Vězeňská služba, Generální ředitelství cel, Generální inspekce bezpečnostních sborů, BIS, Úřad pro zahraniční styky a informace
  - MPSV

Příslušnost orgánů NP

- Věcná příslušnost - § 82
- Místní příslušnost OSSZ
  - Pojištění zaměstnanců – sídlo zaměstnavatele
  - Pojištění OSVČ – místo trvalého pobytu
  - Místo výkonu práce ošetřující lékaře
  - Místo pobytu pojištěnce při DPN a další

Úkoly orgánů NP

- Okresní správa SZ - § 84
- Česká správa SZ - § 85
- Služební orgány - §86
- MPSV - § 87